Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Päiväys
Datum

28.1.2019

Dnro
Dnr

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Viite
Hänvisning
Hallituksen esitys eduskunnalle kansallisen turvallisuuden huomioon ottamista alueiden käytössä ja kiinteistönomistuksissa koskevaksi lainsäädännöksi, HE 253/2018 vp

Asia
Ärende
Ympäristöministeriön lausunto

Ympäristöministeriö toteaa lausuntonaan edellä mainitusta hallituksen esityksestä 253/2018 vp seuraavaa:

Ympäristöministeriö osallistui hallituksen esitystä valmistelleen työryhmän työhön ja on omalta osaltaan ollut mukana luonnostelemassa maankäyttö- ja rakennuslakiin nyt esitettävää muutosta. Ympäristöministeriö kannattaa esitystä.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi maankäyttö- ja rakennuslakiin uusi 4 a § kansallisesta turvallisuudesta alueidenkäytössä. Lisäksi siinä esitetään, että maakuntakaavoituksen aiheuttama rakentamisrajoitus (MRL 33 §) laajennetaan koskemaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tarkoituksiin osoitettuja alueita. Nykyisin rakentamisrajoitus koskee virkistys- ja suojelualueita sekä liikenteen ja teknisen huollon verkostoja ja alueita.

MRL 33 §:n muutos

Hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa todetaan, että ehdotetut muutokset maankäyttö- ja rakennuslakiin lisäisivät vähäisessä määrin niitä seikkoja, joita viranomaisten olisi otettava huomioon alueiden käytön suunnittelussa. Ympäristöministeriö toteaa lisäksi, liittyen 33 §:n rakentamisrajoitukseen, että maakuntakaavoissa on merkitty Puolustusvoimien alueet yleensä selkeästi aluevarausmerkinnällä, joten rajoituksen alueellinen soveltaminen on selkeää. Rajavartiolaitokselle ei ole maakuntakaavoissa yleisesti merkitty varsinaisia aluevarauksia.

Uusi MRL 4 a §

Ehdotuksessa esitetään maankäyttö- ja rakennuslakiin lisättäväksi uusi 4 a §. Hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa todetaan, että se edellyttää selvittämään maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisesti yhteistyössä asianomaisten erityisviranomaisten kanssa laadittavan kaavan merkittävät vaikutukset kansalliseen turvallisuuteen. Kuten hallituksen esityksessäkin todetaan, säännös ei ympäristöministeriön käsityksen mukaan lisää selvitysvelvollisuuksia

merkittävästi. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa tämä asia on tällä hetkellä todettu seuraavasti: ”Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.” Koska alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edistämisestä, näitä asioita on pitänyt selvittää ja arvioida tähänkin asti.

Huoltovarmuus

Liikennevaliokunta katsoo lausunnossaan (LiVL 39/2018 vp), ” *että lainvalmistelussa tulee vielä arvioida tarve laajentaa lain 33 §:n 1 momentin soveltamisala koskemaan myös huoltovarmuuden kannalta merkittäviä alueita, jolloin maakuntakaavoihin olisi mahdollista sisällyttää ehdollinen rakentamisrajoitus alueille, joita pidetään huoltovarmuuden kannalta merkittävinä.*”

Valiokunta toteaa myös, että osin huoltovarmuuden kannalta merkittävät alueet voidaan katsoa jo sisältyvän voimassa olevan lain 33 §:n soveltamisalaan, kun soveltamisala sisältää liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai niitä varten osoitetut alueet.

Ympäristöministeriö toteaa, että MRL 33 §:n 1 momentti antaa jo nykyisellä sanamuodollaan mahdollisuuden sisällyttää valiokunnan toivomalla tavalla ehdollinen rakentamisrajoitus muillekin kuin pykälässä nimenomaisesti mainituille, automaattisen lakisääteisen rajoituksen piiriin kuuluville alueille. Momentin viimeisen virkkeen mukaan nimittäin *rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa.* Maakunnan liitto voisi siten maakuntakaavaa laadittaessa ratkaista rakentamisrajoituksen ulottuvuuden toisinkin laajentamalla tai supistamalla sitä tarpeen mukaan (HE 101/1998, 33 §:n yksityiskohtaiset perustelut).